

TANUMS HÄRADS PROTOCOLL PRO Anno 1718

Sid 141

Anno 1718 d 6 och 7 Februa: /Aé: Det står så/ höltz ordinarie Laga Ting med Allmoge af Tanums härad å rättan Tingstad Giästgifwaregården Hede; Närwarandes Cronones BefallningzMan Wälb:de Jonas Erickson, LänssMannen wällacht: Swen Swensson, ock effterskrefne Edsworne och troowärdige NämdeMän, såssom

Af Tanums härad
Simon Olufsson i Kalleby
Juhl Pärsson i Gursrödh
Oluf Jonsson i Liungbytorp
Anders Hansson i Hogar
Jöns Hansson i Arendahl
Hans Andersson i Ersseröd

af Wätte härad
Hallfwård Assmundsson i Lommeland
Anders Swensson i Bowald
Niels Hansson på Råssöhn
Jon Olufsson i Sundby

Sedan TingzPrädickan utj Tanums Kyrkia war förrättadt utlystes den wanliga Tingzfreden, och effterskrefne Kongl. förordningar uppläste: Såsom 1:mo af år 1680 d 30 aug., hwar effter alle Sollicitanter sig hafwa at rätta för än de någon ansöckning hos Kongl. May:t göra, 2:do Kongl. May:tz förnyade stadga om Eder ock sabbatzbrått, gifwen Stockholm d 17 Octb: år 1687, 3:tio Kongl. May:tz förordning angående de twistighet: Bråt ock förseelser, som wid Krigzfolcket kunna förrekomma ock antingen af KrigzRätterne, Landz el: stadtz Domstollerne skolla uptagas, ransackas ock afdömmas, gifwen Lund d 9 Decemb: A:o 1717 och sist Kongl. Giötha Hofrättens bref af d 7 Novemb: at Kongl: May:t i Nåder förklarat sig icke wil tillåta dispensation utj begärt Äcktskap emillan syskonebarn, som hwarandra häfdat, utan skolla de som sig der utj förse effter

Sid 142

Lag och Kongl. förordningen plichta. Hwilcket alt Allmogen förmantes ställa sig underdånig effterrättelsse . Där uppå förrekom effterskrefne Måhl til afgjörande.

Sid 143

No 4

Arv
Bonden Oluf Olufsson i Siurtung med des Broder Simon Olufsson i Kalleby och Frans Olufsson i Unnerberg på deras hustrurs, och NämdeMannen Juhl Pärsson i Gursröd, samt Båhl Pärson darsammastädes på sinne egne wägnar, hadde til detta Tinget instämdt NämdeMannen Jöns Hansson i Arendal med des hustru Dorthea Uddesdotter, och Bröderne Niels Hansson i Stora Oppen och Oluf Hansson i Ullmekiär, jemte systemen Sigrd Hansdotter i Tofwa, förregifwandes huruledes desamma til sig taget utan någon föregående laga Inventering Ägendom effter deras sahl: Moder och Swärmoder Elin Båhlsdotter i Skiärbo, hwarföre de nu inläggia i Rätten en upsatz på bem:te Boo med påståande at dhe effter deras Mor och swärMor måtte få deras arf effter lag. Swaranderne som förmält är infunno sig och kunde icke frångå, det de ju taget emot föreskrefne Boo och Ägendom utan någon Inventering, men förmena at det icke warit så anseenligt, som nu wil föregifwas. Sedan Parterne war sins emillan syskon, förrehöltes dem en wänlig förlickning, den de och på följande sät emottogo: Att då Käranderna bekomma af swaranderna utj et för alt 9 dr Smt, 2 ducker, 1 gamal grytta, och en brun kiortel af systemen Ingrid utj Skiärbo, skall all deras vidare arfz-

Sid 144

prætension effter deras Moder wara uphäfwen.

Sid 145

No 8

*Gäst
Gäst
Gäst
Gäst
Gäst*
CronoBefallningzMannen Wälb:de Jonas Ericks: begiärte det häradzRätten wille göra sig informerat om giästgifwaren utj Hede giästgifwaregård boendes Jon Jöransson är utj det tilståndet,

Sid 146

at han kan för år 1717 betalla den af Höga Öfwerheten påbudne 5 dr Contributionen, och som det fördenskuld effter noga befrågande såväl hos Nämnden som Tingzsöckande Allmogen befantz denne giästgifwaren Jon Jöranson wara uthfattig blefwen, först af fiendens infall 1711, der näst att det Rusthållet som han bor uppå 1716 blifwet ödeliggjande, af dhe här igenom lähnet gående, durch Marcher, och det nederlag som Allmogen der gjorde med det påbudna giärdebrödet; Så kunde Tingzrätten icke förwägra sig öfwer denne giästgifwarens fattige och oförmögne tilstånd, hwilcket så stort är, at han icke äger en Pänning til denne Contributionens ärläggjande, icke eller at han äger någon Roteringsfrihet, utan bor på et öde Dragone Rusthåld, at lämna sit sandfärdige Attestatum och bewitnande under häradtz Sigill.

Sid 147

Uppbuden

No 11

För Hans Simonsson i Siurtung och Tanums socken blef halfwa skatte= och Rusthåldzhemmanet Tågeröd utj samma sochen beläget, som tilhandlat sig af rätta Odels äganden Anders Guddesson för 70 dr Smt upbudit 2 gång.

No 12

Anders Simonsson på Kalföhn lät på sine och sine syskons wägnar halfwa Odels gården Kijhl skyllandes årlig 15 sättingar, som hans fader tilpantat sig af Jöran Larson i Kijhl för 76½ dr Smt, utj Rätten upbiuda 3 gång:

Således som föreskrifwit står wara talat, swarat, ransakat, wittnat, befunnet ock resoluerat betygar undertecknade med Namns samt eget och häradetz sigills undersättiande. Actum A:o loco et tempore ut Supra

**På Tings Rättens wägnar
Torger Brun
Lacksigill (Aé: Fint sigill)**

Sid 149

Ao 1718 d 5 och 6 Junij hölts ordinarie Laga Ting med samtl: Allmogen utj Tanums härad å rättan Tingstad Stora Rylland: Närwarandes Cronones BefallningzMan Wällb:de Jonas Ericksson, LändzMannen wäll:t Swen Swensson och effterskrefne trowärdige och Edswurne Nämдемән, så som af Tanums härad af Wätte härad
Simon Olufsson i Kalleby Anders Ifwersson i Krocken
Oluf Jonson i Liungbytorp Anders Swensson i Bowald
Jöns Hansson i Arendahl Halfwård Assmundsson i Lommeland
Anders Hansson i Hogar Jon Olufsson i Sundby
Juhl Pährsson i Gursröd
Hans Anderson i Ersröd

Sid 151

No 3

Juhl Wätlesson ifrån Slöhn utj Skie sochen framsteg för Rätten och bekiände det han af fri willia och berådt Mode samt sin hustrus ja och samtycke uppå 20 åhrs tijd under Pant updraget halfwa sin Odels gård Tågeröd utj Lur socken för 80 Rdr Courent el:r 120 dr Smt til Pär Torckelson dersammastädes. Hwarmedelst bem:te halfwa gård Tågeröd med alle der under lydande förmänner och appertinentier i wåto och torro, närby och fiärran, hädan effter såsom en bruckel: Pant kommer at följa Pähr Torckelson des hustru, Barn och Arfwingar, så som annan sin wälfångne ägendom först oklandrat utj 20 års tijd, och sedan så länge och intil des han sinne uthgifne 80 Rdr Courent el:r 120 dr Smt utj en samlad Summa af Juhl Wätlesson el:r des Arfwingar igen bekommandes warder; hwilcket för Pantningz Contract HäradzRätten ey undgå kunde uppå beges begiäran utj Protocollet nu Inflytta låta.

Sid 159

No 8

Ifwer Jacobson på Galtöhn, /Aé: Här fattas ett namn/ Marin Jacobsdöttrar, den förra Hans Ammundssons i Bårrekiär hustru, och den senare Assmund Sigfridssons hustru på Kijhl, alla samtl: utj Luur sochen boende, widgingo och bekiände inför Rätten det de af deras styfmoder Sigrid Olufsdotter på Galtöhn, hafwa undfå(n)get? all den lössöre arf, som dem effter deras sahl: fader Jacob Ifwersson på Galtöhn tilfalla kunde, hwilcken arf de för år och dag sins emillan delat och bytt; så at de i så måtto ingenting i det lössa Boet af huad namn det wara må af denne deras styfmoder hafwa at Prætendera, utan betackade hånne alla samtl: för god betalning och förnöjelse wiljandes de at denne deras bekännelse til deras stifmoders säkerhet i längden måtte blifwa utj Protocollet författadt.

No 9

Erick Simonsson ifrån Sörgården förordnades til förmyndare för sahl. Pär Jacobssons lilla dotter Marta Pärsdotters möderne arf 10 dr 13 1/3: Smt, förutan effter faderen en qwige? god om 4 dr och en gryta 1 dr 16 /:. För hwilcken barne arf fuller Jacob i Hogen war föresat, men förmedelst sin swaghet och ålderdom derifrån änttledigadt.

Sid 160

Uppbuden

No 10

Hans Simonsson utj Siurtung och Tanums socken lät utj TingzRätten upbiuda halfwa Odels och Rusthåldzhemmanet Tågeröd utj Tanums socken beläget, som han sig tilhandlat af Anders Guddesson dersammastädes för 70 dr och det nu mera 3 gång.

Således som föreskrifwet finnes wara talat, swarat, ransakat, wittnat, befunnet ock dömt, betygar undertecknade med Namns samt eget ock häradetz sigills undersättiande. Actum A:o loco et tempore ut Supra

**På Tings Rättens wägnar
Torger Brun
(Lacksigill)**

Sid 161

Saköreslängd

Härmed slutar domboken för år 1718 för Tanums härad

TB Ala:15
Sid 177.

DOMBOK 1718 WÄTTE HÄRAD

Sid 179

Anno 1718 d. 17 ock 18:deFebruarij, höltz ordinarie Laga Tingh med Menige Allmoge uthj Wätte häradh å rättan Tingzstadh Giästgifwaregården Wijk; Närwarandes Cronones BefallningzMan Wälbet:de Jonas Ericksson, med effterskrefne Trowärdige och Eedswurne NämdeMän, såssom

Af Wätte häradh

Jon Larsson i Källekindh
Anders Ifwarsson i Kroken
Hallfword Assmundsson i Lommelandh
Nills Hansson på Råssön
Anders Swensson i Bowall
Jon Olufsson i Sundby

Af Tanums häradh

Oluf Jonsson i Liungbytorp
Jons Persson i Gursröd
Anders Hansson i Hogar
Jöns Hansson i Arendahl
Anders Hansson i Ersröd /Rättel. Hans
Andersson- felskrivet i domboken/

Sid 183

No 5

*STRID
HÄST* Till Tinget hade Enckian Guruun Andersdotter i Rödh instämt Hans Matzon i Rougstadh, klagandes öfwer honom huruledes han förleden skiördetijdh borttagit

Sid 184

ifrån henne en swart häst, dhen hennes Man i Lifztijden Ao 1716 wid OlufzMässotijden tillhandlat sigh af en solldat under Öst Giötha Regementet hwilcket samma åhr här i orten Inqvarterat lågh. Hans Matzon tillstod wähl, dhet han hade tagit igen hästen af dhen orsak, att han war hans egen och ifrån honom på dhet sättet förkommen att han om MichelsMäso tijden 1716 hade legdt honom till en Fendrik widh Öst Giötha Regementet, under hwars händer hästen blef bortstuhlen; BefallningzMan:n berättade härwidh, att Hans Matzon af Fendricken fådt betallning för hästen, det dock Hans ingalunda tillstå wille, uthan sade att han hade bekommit, 5 dr, 2 för dhet han skulle sökia igen hästen, och 3 på des wärde, med dhet förbehålld, at han skulle få taga sin häst hwar han honom finner. TingzRätten frågade hwaräst nu hästen wistas? Hwartill Hans swarade, at han sålde honom, dagen effter han hade tagit honom ifrån Enckian till en Man boendes uppå Dale. Resolutio. TingzRätten kan intet giöra slut i denna saken innan hustru Gurun Andersdotter till Nästa Tinget förskaffar sigh Rector's Skolæ utj Strömstadh attest, som hon sigh åberopat, att hennes Man tillkiöpte sigh hästen om OlufzMässotijden. Åliggandes dherjämte Hans Matzon, då att framskaffa skiähl och wittne dhet hästen warit hans, då TingzRätten uthi saken will fella? ett Difinitivt slut.

No 6

*ARV
TESTA-
MENTE* Enckian hustru Helgia Amundsdotter ifrån Helle, och Bonderne Lars Giötharsson i Knarrewijk, broder till des afdödda Man Jon Giötharsson, samt bem:te Jöns syster Man Anders Amundsson i Böyar, och således arftagander effter föreskrefne hennes Man, inkommo med hwar annan för Rätten och gäfwö tillkänna, att såssom dhe senare widh detta tillfället/tillfullet?, att Enckian Helgia Amundsdotter tänkjer tråda i annat

Sid 185

Giffte, wähl wetha sidst wara berättigade till arf effter deras afdöda broder och swäger, emedan TingzRätten icke wehlat agnoscera* och för godt åhrkiänna dhet nu utj Rätten framwijste Testamente; Altså äro dhe med bem:te dheras swägerska således wähl och wänligen öfwerenskomne, att dhe lämna henne fast hon nu träder i annat giffte, få sittja utj oskiftt Boo, till des hon kan få wetenskapp om sin sohn som nu uttom Landz wistas, är lefwandes ell:r dödh, dock medh dhet förbehålld, att skulle

han wara aflijden, ärfwa dhe sin broder och swåger effter Lagh; men skulle han ännu lefwa, förinna dhe henne sittja uthi oskiffit Boo till dödedagen, hwilcken deras förlickningh dhe utj Protocollet begiärde måtte författas. Sedan HäradzRätten föreg:de förlickningh för Parterne upläset, befalltes NämdeMännen Jon Larsson i Kållekindh, och Anders Ifwarsson i Kroken förfoga sigh till Hälle, och utj någon af Blomhollms Säteries Hög:de herskapp förordnades Närwaru Inventera qwarlåtenskapen effter sal: Jon Giötharsson, och noga öfwersee husen, samt annotera skulld och Giälld, och sedan föreskrefne Inventarium widh Nästa Tinget utj Rätten præsentera, hwar effter framtijden en rättellse kan tagas, huruledes Egendommen dehlas och Bytas skall.

* agnoscera= erkänna (ordbok ”Främmande ord i svenska språket”)

Sid 187

Således som föreskrifwit står wara talat, swarat, Ransakat, wittnadt, befunnet och dömt, betygar undertecknade med mitt Namns samt med mitt och häradetz Sigills undersättiande.
Actum Ao Loco et tempore ut Supra

**På Tings Rättens wägnar
Torger Brun**

(Lacksigill)

Sid 189

Anno 1718 d. 27 Majj, höltz ordinarie Laga Tingh med Menige Allmoge uthaf Wätte häradh uthi Giästgifwaregården Wijk; Närwarandes Cronones BefallningzMan Wälbet:de Jonas Ericksson och Häradetz effterskrefne trowärdige NämdeMän, såssom

Af Wätte häradh
Anders Ifwarsson i Kroken
Anders Swensson i Bowall
Hallfword Assmundsson i Lommeland
Nills Hansson på Råssön
Jon Olufsson i Sundby

Af Tanums häradh
Simon Olufson i Kalleby
Oluf Jonsson i Liungbytorp
Anders Hansson i Hogar
Jöns Hansson i Arendahl
Juhl Pärson i Gursrödh
Hans Andersson i Ersrödh

Aé: Upplästes ett antal kungörelser mm
Bl.a. följande

.....Kongl. Förordningh... 1717.

. Dito af d 11 Februarij samma åhr iteratum till domstohlarne, att intet befatta sigh med dhe saker som angå Echtskap skillnadth.osv

Sid 190

No 1

Sedan förekom till afgjörande en Lägersmåhls sak som sigh tilldraget emellan ogiffa drängen Hans Essbiörnsson på Brewijk utj Kiärnö sockn, och löse qwinfolcket Börta Olufzdotter på Ressön och Luur sockn samt Tanum häradh, hwilket effter giord bekiännelse sig sålunda tilldraget, att då qwinfolcket Börta Olufzdotter tiente utj Brewijk hos Bonden Jacob kom denna Hans Essbiörnsson, till at lägra henne, hwilken sig sedermera utj Echtskapp begifwet medh Anna Olufzdotter från Ressön; denna Börta framfödde sitt oächta Piltebarn förleden Påske, som ännu utj lijfwet befinnes, och som ingen dera af dhem här widh hade något mehra att påminna, kunnandes dhe icke heller synden förneka: Resolverade HäradsRätten öfwer föreskrefne Måhl således som följjer. Resolutio. Sedan Nämnden så wähl som Tings sökiande Allmoge bewittnadt, att hwareken Hans Essbiörnsson ell:r Börta Olufzdotter utj sådane Måhl sigh tillforene försedt, och dhe siellfwilligdt nu inför Rätten denna sin syndh icke förneka, pröfwades, dheth han i förmågo af Kongl: Resolutionen af åhr 1694 d 3 Januarij böhr Plichte 10 dr Srmt

Sid 191

och qwinfolcket Efwenledes 3 dr, och der jemte begge i anledning af Kongl: kyrkioLagens 2 Cap: 4 § stå en Söndagh på Plichtepallen utj Kiärnö Kyrckia och der uppå undfå absolution. Barnefödzlen anbelang:de så åligger faderen åhrl: gifwa till Moderen, så länge hon dheth wid spehnen hafwer 7 dr 16: Sedan ligger dheth å begges wordnadt, således att Moderen till des underhåld förskiuter 1/3 dhel emot faderen, och deth in till des barnet sig sielf födan förwärfwa kan.

No 2

Enckian Marin Torstensdotter utj Åttondehls Odells och BåtzManshemmanet Döhlrtorp och Skie sockn hade till detta Tinget instämt sin swåger Jacob Nillsson i Hougen och Luurs sockn, med föregifwande huruledes bem:te Jacob skohlat af hennes man Siuhl Nillsson i Lifztijden undfådt en Summa Penningar af 40 Rdr Courent på föreskrefne Åttondhel utj Döhlrtorp, som hennes syster Jacobs hustru Börta Torstensdotter tillkommer, och det effter en förlickning Bröderne inför Wätte häradz Tingz Rätt d 4 Octobr: 1710 med hwar andra ingådt, således att Siuhl Nillsson skulle för dhe Jacobs hustru tillkommande 6 sättingar skyld utj Döhlrtorp, gifwa honom 60 Rdr Courent, som löper för hwarje Sätting 10 Rdr: Jacob Nillsson förklarade sig här öfwer sålunda, at han af sin sahl: broder Siuhl alldrigh bekommit på jorden men (Aé: Får inte detta att rimma) half öre, som skall sees dher af, at utj dheth förr å beropte Contractet står uttryckl: utfäst, att Jacob skall niuta? effter dhe 60 Rdr.

JordePenningar in till goda och fredeliga tijder blifwa; Men 40? dr Srmt hafwer han af Broderen bekommit. för dhett han skulle till honom afstå sin hustrus Jord. och det innan Contractet för TingzRätten upprättades. hwar wid han för Sid 192 mehnar dhett också bör blifwa.....osv

Målet avslutas på sid 193 med följande

Men som dhett är skiedt. nödgas HäradzRätten detta Målet till Nästa Tinget uppskiuta. och emedlertijd påläggja dhett effter dhett 33 Cap: utj TingzMåla B: L.L:att plichta sina 3 mark Srmt.

Sid 193

Uppbuden

Sid 194

No 6

NämdeMan:n Nills Hansson på Råssön och Kiärnö sockn lät utj Rätten. Styrsön bestående af 8 sättingar skyld. som han sig tillhandlat af sin broders Enckia Anna Nillsdotter på Ödön för 44 Rdr Courent upbiuda 3 gången

Således som föreskrifwit finnes wara talat, swarat, Ransakat, wittnadt, befunnet och dömt, betygar undertecknade med mitt Namns samt mitt och häradetz Sigils undersättiande. Actum Ao Loco et Tempore ut Supra

På Tings Rättens wägnar
Torger Brun

(Lacksigill)

Sid 195

Saköreslängd

Anno 1718 d. 10 Januarij, blef uppå Cronones Befallningz Mans Wällbet: de Jonas Ericksons angifwande ett Extra Tingh förrättadt uthi Gästgifwaregården Wijk; i närwaro af effterskrefne trowärdige och Edswurne NämdeMän, såssom

Af Wätte häradh
Jon Larsson i Källekind
Anders Ifwarsson i Kroken
Anders Swensson i Bowall
Hallfword Assmundsson i Lommeland
Nills Hansson på Råssön
Jon Olufsson i Sundby

Af Tanums häradh
Oluf Jonsson i Liungbytorp
Jöns Hansson i Arendahl
Anders Hansson i Hogar
Hans Andersson i Ersröd

Sedan Nämnden med flere wederbörande Nedsatt sigh, uplästes först Crono Befallningz Mannens skrifwellse af d 5 innewarande Månad, hwarutj han berättar, det en Torpare Anders Olufsson på Platzen Wärfwe under Blomsholms Sätterie här utj Wätte härad, warit hoss honom på dess gård Wäteland och angifwet, att om fredagz Morgonen som war d 3 Jan: hafwer han utj sin stalldyngheogh med flere dess grannar, funnit ett spädt och dödt Barn begrafwet hwar till el:r hwem det där skohlat lagdt, han ingen annan effterrättellse kunde gifwa, än att Natten emellan Nyårsdagen och Torsdagen där på följande hade kommit till honom en förafskiedat Ryttare wid Namn Carl Ericksson ifrån Biörcke härad, Mällby sockn, och hemmanet Jordahl, med 2ne qwinfolck, Anna hemma utj Torpet Löfboden under hemmanet Kijhlede, och en flicka

Sid 198

Margareta ifrån Utby i samma sockn och härad af hwillecka den förra föregifwes wara förlåfwadt med en solldat under Wäst Giötha dahls Regemente och Majorens Compagnie, Swen Lassesson för Qristmanstorp?, Ryttaren reste därifrån om Torsdag Morgonen till Sundsborg, och qwinfolleken till Strömstad, och så uppföre åth Landet, men Ryttaren kom tillbaka från Sundsborg till Wärfwe, sedan Barnet war funnet om Fredag Morgon, och där uppå anhållen Blef. Fördenskull förmantes Ryttaren Carl Erichson om sine 60 åhr gl: att för Rätten angifwa, huruledes med desse qwinfolck som föllgdt med honom till Wärfwe waret beskaffat, och om någon af dem war hafwande: hwar uppå han berättade, att förleden Nyårsdagz effter Middag råkade han utj sällskapp med ofwanskrefne qwinfolck Anna, utj ett hemman här i Luur sockn beläget wid Namn Luurssängh, hwar ifrån de föllgdes åth till denna Platzen Wärfwe, men om där något oanständigdt passerade, betygar han på sitt samwete sig icke wetha el:r så mycket mindre kunna säija, som han föga känner denna Anna, el:r mycket weth af henne att säija, dock hörde han Spargeras, några weckor före sitt hijtres, att hon skulle wara hafwande, och ärnade sig fördenskull neder till Regimentet att hafwa Bröllopp: under wägen förnam hon wäll, att hon klagade sig hafwa Bufwerref? öfwer Magan, dock kan han där af icke något sluta. Torparen Anders Olufson från Wärfwe, gjorde uppå tillfrågan, förutan det han berättadt BefallningzMan:n, som förr ommält är, denna bekiännellsen, att en Ryttare under Öfwerste Wallenstiernas Rege-

Sid 199

mente wid Namn Jon, som samma Natten låg hos honom i qwareer, då föreskrefne folck kommo och lånte huus, för honom berättadt, att wid det han hörde larma uthom wäggen på stugan där han lågh, fick han se då han där effter utgick, att något skimtade borte wid stallet, hwaräst Barnet sedan funnit blef, hwilket han förnam wara någon af föreskrefne qwinfolck, som det döda Barnet då nedergrof dock kan han icke wist säija, hwad som giordes. Barnet hade Torparen nu med sigh, som af Nämnden syntess wara?(Aé: det tycks stå så) nyl: wara framfödt, emedan det ännu har Bandet med sigh om hallsen, och till alla Ledamötter fullgånget. Torparen tillspordes huru länge Carl Erichson töfwade inne utj stugan innan han gick uth? Intet längre, än att han tände sielf liuset, och skar sig sedan någon Tobak samt där effter tände Eld på sin pipa.

Extra TingzRätten upskiött denna Ransakningen till i morgon, på det den åberopte Ryttaren Jon, som om Nyårsdagen låg inqvarterat utj Wärfwe, och nu wistas wid Posteringen i Norby, nu måtte blifwa effterskrefwen och af den Commenderande officeraren befallter komma hijt tillstädes, at låta förstå om han kunde gifwa upplysning till detta Barne Mord.

d. 11 Januarij

Sammankom åter igen Extra ordinarie TingzRätten, till att afhöra hwad Ryttaren under Hr Öfwerste Wallenstiernas Regemente och Rytt Mäster Schais Compagnie Jon Frisk hade til at berätta om föreg:de döda Barn, som sedermera blefwit funnit utj Torpet Wärfwe. Bem:te

Sid 200

Ryttare förmantes således göra sin berättelse om det fundna Barnet, som han den med Eed bekräfta täncker: hwarföre han ock där uppå begynte säija, att Natten emellan Nyårsdagen och dagen på följande anlande 2:ne qwinfolck, jämte ett gl: förrafskiedat Ryttare till Wärfwe, hwaräst både han och Commeraden hanss Måns Asp under Södre el:r Rytt Mästare Lekmans Compagnie woro inqvarterade: Och de bem:te qwinfolck drögde något länge uthe wid pass 1: timma, gick föreskrefne hans Commerade till fönstret på väggen och såg sig kring, då han förmärckte 2:ne qwinfolck larma back ifrån Laduhusen, hwaräst stallet war bygdt, men hwad de däräst gjorde kan han intet säija icke ell:r hafd:e han sedt dem i ögonen, mycket mindre hört någon af dem gifwa sigh el:r förkunnat något teckn till det ringaste.

Resol:

Extra ordinarie TingzRätten förmärcker att med wijdare Ransakning icke kan förfaras, innan åfwanskrefne qwinfolck kan komma tillstädes. Altså Resolverandes, där med uppskiuta, och emedlertijd igenom Bref till Hans Hög Grefl: Excellence Kongl: Rådet och Fält Marskalleken begiära, att ordres måtte afgåå till Hr Landshöfdingen Fock? u Wenersborg om bem:te qwinfolcks nedskaffande? då Extra ordinarie TingzRätten åter skall sammanträda, och om möjliget är avsluta saken.

Sedan såssom qwinfolcken Anna Pärsdotter i Kijhlede och Margareta Andersdotter ifrån Mällby hemmane och sockn samt Biörcke härad effter Extra ordinarie TingzRättens sidsta slut nu wore komne tillstädes, företogz till Ransakande den Barne Mords saken som sig tilldraget här utj häradet och Platzen Wärfwe, då HäradsRätten befant, att Anna Pärsdotter icke ne-

Sid 201

kade, det hon ju warit den samma, som begrafwet sitt Barn utj stalldyngan på Wärfwe, hwilket hon berättar sig hafwa födt under vägen däräst hon red på Klåfwet mitt på Wätelands skougen 3 fiärdingar wäg ifrån Wärfwe, utan att hwarcken den förafskiedade Ryttaren Carl Erickson, som ledde för uth el:r Pigan Margareta som kom effter det utj mörkret warseblewit, ty hon förwarade Barnet i Kiortelen sin intill des hon aflände (Aé: Det står så) till Wärfwe, då Carl gick in och Margareta blef wid hästarne ståndandes, och hon under förewändan att Salve Venia kasta sitt wattn, gick bort och förwarade Barnet utj dyngehögen, som dödt kom fram till werlden: wid det tillfället at hon 8 dagar före sin hijtres a falt öfwer en Giärdesgård och stötte sin sida så hårt, att hon där igenom förmenar Barnet tagit skada till lifwet, warandes alldrig hennes tancka att afhända sitt späda Barn lifwet, så framt det lifwet hafft, som hon will skal skiönjas där af, att hon med Pastoren utj Mälby Andres Wareby attest dat: d 1 Febr: 1718 bewisar, det hon för honom uppenbarat sig hafwande warit effter sammangång med soldaten Swen Modigh som henne ächtenskapp skall låfwadt, äfwenledes ingaf hon en attest om dess förde lefwerne och befrijande af solldaten Modig underskrefwen af några Bönder Lars Larson, Anders Larson i Hede, Hans Anderson och Anders Michellson ibidem, Lars Christenson i Lehrdahlen, och Jon Hiortberg Skogwachtare, dat: Finneboden d. 2 Feb: 1717. Solldaten för WästManstorp Swen Larson FriModigh, war äfwen wid denna Ransackning tillstädess och widgick både hafwa warit förlofwadt med qwinfolcket Anna Pärsdotter, som och att han är Barnefader till det af henne begrafne Barnet och då HäradsRätten nu hörde deras bekiännellse om sammangången med hwar andra ifrån Påsk

Sid 202

1717 till d. 1. Junij samma åhr han Marcherade från Rothen, fallt just tijden in effter & ...? 39 weckor, hwarföre HäradsRätten förehöllt henne bekiänna, om soldaten styrekt henne afhända Barnet lifwet, ell:r på något annat sätt skaffa sig af där med, ifrån hwilket hon honom straxt och dyrt befrijade, sedan frågades solldaten, om hon uppenbarat för honom utj Strömstad hafwa födt Barn och lagdt det utj dyngan på Wärfwe? Solldaten swarade, att hon berättade sigh farit illa, men intet wijdare. Qwinfolcket Anna tillspordes af hwad orsak hon afhände det Barnet lifwet, som hon på så ährligt sätt undfadt, men hon beropade sig på sin förre bekiännellse, att det intet lijf hade, widare om hon

någonsin hört Barne mords Placatet uppläsa, och hwarföre hon icke uppenbarade sin Barnsbörd för sällskapet som war med henne, så att man där igenom kunnat fådt wetha om Barnet hafft lijf ell:r intet Barnemords Placatet har hon hört åtskilliga gånger, men att hon fördöllgdt sitt framfödda foster, skiedde därföre, att hon blygdes wid bekiänna det Barne födzlen henne under wägen påkomma skulle; vidare huru gl: hon är och hwarföre hon begrof Barnet utj dynggehögen Rs: det giorde hon af oförstånd beder nu om Nåd och förskoning på straffet, berättandes sigh icke wara mehra än 19 år gl: och synes hon där jämte mycket enfalldig. TingzRätten förmente henne bekiänna, om intet Carl Erickson och pigan Margareta weta uthaf det hon födt Barn under wägen, och om de intet hullpit henne fördöllja och nedergrafwa Barnet, sådeles som Rytaren Jon Frisk utlätet sig att begge qwinfolcken warit borta wid stallet? Rs: Här emot betygar hon på sitt samwete att hon för dem sökte fördöllja sitt förehafwande, så mycket möjligit warit, och att hwarcken

Sid 203

Rytaren ell:r Margareta henne på något sätt behiellpelige warit, ty så snart hon, som sagdt är, kom till Wärfwe begrof hon sitt Barn, och sedan förfogade sig utj stugan, en stund därefter, gick hon och Margareta åter uth att fordra skorna, och då woro de begge wid stallen. Förrafskiedade Rytaren Carl Erickson och Pigan Margareta Andersdotter kunde icke förmås att bekiänna, det de sedt det ringaste teckn effter Anna Pärsdotter, antingen at hon födt Barn el:r begrafwet Barnet, emedan sådant effter hennes utsago skiedde samt på aftonen då mörckt war, Contesterandes, att om de det blefwit warse, skulle de sådant straxt angifwet, och icke giorde sig dehlachtige af en så grof missgiärning, hwar utj de elljest ingenting participerade.

Till slut förmantes Anna Pärsdotter tillstå om hon icke födt Barnet hemma i Landet, emedan det synes, fast orimligt, att någon Menniskia skulle sittja på hästen och föda Barn? Men hon ursäktade sigh och bedyrade wid sin siähl och salighet att hon bekiändt sanningen, och icke ett ord förtegat, som kunde gifwa uplyssning i denna saken, berättandes, att hon lade högra Behnet öfwer sadellknappen, och togh med wenstra handen under axlarne på Barnet, och la det så i sin uppknippade Kiortell; Och som ingen mera bekiännelse stodh hos henne att ährhållas, Resolverade TingzRätten som följjer.

Resolutio

TingzRätten har de härwid warande omständigheter utj noga öfwerwägende taget och befunnit, huruledes qwinfolcket Anna Pärsdotter ifrån Kuhlehede (Aé: Det tycks stå så här) utj Mällby sockn och Bielecke härad om sina 19 år gl: effter egen friwillige bekiännelse, warit den samma som be-

Sid 204

grafwet det lilla späde utj Platzen Wärfwe under Blomsholm utj dynggehögen d. 3 Januarij sidstl: fundne Barnet, inwännandes att samma Barn till werlden dödt framkommit af den händelsen, att hon åtta dagar före sin höstresa fallit öfwer en Giärdesgård så hårt att hon förmehnar Barnet där igenom skada tagit, och till bewijs att hennes tancka icke warit att afhända detsamma lifwet framwisar hon en attest N:o 1. dat: Mälby d. 2 innewarande Månad, underskrifwen af Kyrckioherden där sammastädes, hwar utinnan han tillstår, det bem:te Anna för honom uppenbaret sigh hafwande wara effter sin förlofwade fästeMan solldaten Steen Modigh, fördenskull han och henne till fullbordande af Echtskapen till Lieutenant Billman wid Majorens Compagnie recommenderar; Hwar om? och några dess Grannars attest N:o 2 äfwenledes wittnar; Så kan ändock alt sådant hos HäradsRätten så mycket mindre utj Consideration komma, som det bewisligit synes, att Anna Pärsdotter på effterföljande sätt warit wällande till sitt späda fosters död; ty I:mo är det obewisligit, att Barnet som till alla sina lemmar af Nämnden pröfwades wara fullgånget, uthan lijf till werlden födt blefwit 2:do hafwer det igenom hennes obarmhertiga medfarande af den stränga kiöllden, som den tiden påstod icke blefwit rätt skiött, uthan fast snarare döden tillskyndat 3:tio hafwer hon denna sin Barnsbörd icke för sällskapet upptäckt, uthan fast mehra densamma sökt för

Sid 205

döllja, uthan 4:to behållet det samma hos sig utj sin öfwer axlarna upknippade kiortell, till dess hon till Platzen Wärfwe ankommit, däräst hon under förewändan af S: venia kasta sitt watn passade tillfället, då för afskiedade Rytaren Carl Erickson war ingången at låna huus, och Pigan Margareta blef qwar ständandes wid ökerna stillatigandes begrafwit fosteret sitt, utj stalldyngan, och fast än skiönt hon war hijt kommen, att låta ächta sigh af sin fästeMan, och till den ändan reste till Strömstad hafwer hon denna sin färd för honom förtegat, och föregifwet sigh fådt missfall. Hwarföre och i betrachtande af allt detta HäradsRätten icke kan skiönja att Anna Persdotters föregifwande att fosteret war dödt födt icke kan hielpa henne ifrån dödsstraffet, särdeles som hon sökt fördöllja födzlestunden, och där uppå

lagdt fosteren å Löhn, som den andra dagen af Torparen Anderss Olufson på Wärfwe igienfantz, och af alla åskådare pröfwades wara fullgånget, uthan bör hon fast mehra både effter det andra Capit: Högh Miss:L:L: som ock Kongl: Maj:ts och Publicerade Placat om Barne Mord de Anno 1684 d 15 Novemb: mista Lijfwet och å Båhl Brännas. Hwilcket dock Hög Lofl: Kongl: Håf Rättens Nådiga och rättwijsa ompröfwande underkastas; Men Före afskiedade Ryttaren Carl Ericksson som och Pigan Margaretha, som på intet bewijsligit sätt giordt sigh dehlachtiga af denna grofwa missGiärningen, ey ell:r till densamma styrckt, rådt, el:r befordrat, kan HäradsRätten icke

Sid 206

med något straff ansee; Fördenskull Remitterades Solldaten Swen Frij Modigh till wederbörligit Forum sin altför bittida och olåfliga sammangångh med sin Fäste Möö Anna Pärsdotter, effter Lagh att umgiälla.

Således som föreskrifwit står wara talat, swarat, Ransakat, wittnat, befunnet och resolverat, betygar undertecknade med Namns och signete undersättiande. Actum ut Supra

**På Extra Ordinarie Tings Rättens wägnar
Torger Brun**

(Lacksigill)

TANUMS HÄRADS PROTOCOLL PRO Anno 1719

Sid 165

Ao 1719. d 15, 16, och 17. Junj höltz Ordinarie Laga Ting med Menige Allmoge af Tanums härad å rätten Tingstad Ländz Mansgården Kiärre; Närwarandes Cronones Befallningz Man Wälb:de Anders Lindqwist, Häradzsskrifwaren Wälbetrode Holger Lundström, LändssMannen Wällacktdt Juhl Wätlesson med effterskrefne trowärdige och Edswurne NämdeMän: såsom af

Tanums härad
Simmon Olufsson i Kalleby
Jull Pärsson i Gurssröd
Anders Hansson i Hogar
Jönss Hansson i Arndall
Hanss Andersson i Erssröd
Oluf Olufsson i Liungby

af Wätte härad
Anders Iwarsson i Krocken
Halfwård Assmundsson i Lommeland
Anders Swenson i Bofwald
Mickel Nielsson i Öfwerby
Hanss Bartelsson i St: Wässby

Sid 167

No 2

Ecker Crono skogwachtare wälacktdt Jon Höck angaf inför TingzRätten huruledes en temmelig hoper Ecker till många hundrade skolla wara fäldte här utj Tanums härad, och fördenskull till at närmare få kunskap ehwem samma nederhuget hafwer han låtet instämma effterskrefne Bönder och Åboer, såsom Tågerödz, Stora Oppens, Torpz, Norra och Södre Fossems, Siurtungz, Löckes, Hwarlöss, Kålstadz, Skafwerödz, Bramsseröds, Stora Ulfveskiedz, Underslös, Lilla och Stora Höghems, Stora och Lilla F/Jälums?, Wästerbys, Tägnebys, Tufweness, Öfwer och Neder Liungbys, Liungbytorp, Utängens, Rungstungz, Hotorp, Sotorp, Stora Ryckz, Tyftz, Kiyrckioryck, Norr Swandals, Underbergz, Årekläp, Broes, Kallebys Storeberg, Lyckes, Gustorp, Eides, Wijckz, Helgierödz, och Norwijckz, hos hwilcka han funnet Eekar i wintrass, då han där om med NämdeMannen Jul i Gurssröd söckte och befrågade, på det de inför Tinget måtte fränsäja antingen de el:r Inqvarteringen sådant giordt: Bem:te Bönder och Åboer infunno sig och kunde wäll icke förnecka att mångfäldige Ecker blifwet hugne både af dem och soldaterne, dock effter de Inqvarterade Offcerares och soldaters af Hallanske Regementet befalningar och trugande, hwilka af dem upbrände sedan en stor del af deras huss och giärdesgårdar gädt i loppet (Aé: Det står så), förmodandes at så som de icke haft, någon nytta af detta Eekhugget, de icke el:r därföre måste komma att lijda, utan fast häler såsom oskyldige förskonas. Resol: TingzRätten pröfwar att detta måhlet innan något wijdare där wijd kan företagas, först bör angifwas hos Hans

Sid 168

HögGrefl: Excellence Kongl. och Rijckz Rådet samt FältMarskalcken Högwålborne Hr Grefwe Mörner, som lærer foga den anstalten at Crono= och Jägerie Betiänterne måtte blifwa befalte resa omkring i häradet och flere städes utj fögderiet hwarest Inqvartering legat, och utj wederbörande Officerares närwaru noga förhöra först huru många Ecker äro hugne, och på hwilcka Ågor de äro hugne, samt hwem, då sacken ifall så behagas skulle, kan inför ett Extra Ordinarie Ting företagas och afgöras.

No 3

*Vit
Sack* LändssMannen Jull Wätlesson anklagade åtskillige Åboer såsom Stora Anräss 2½ hemmane, Lilla ibidem 3 hemmane, Wijckz dito 1, Rödz 1, Allewijcken 1, Näss 1, Ullmekiär 1, Stora Oppen 2, Utby 2, Östby utj Lursocken 1, Hougen ibidem 1, samt Helgieröd 1, och Ässeröd 1, för det de icke effter så många alfvarsamme tillsäjelser wellat förfärdiga deras Landzwäg, Fördenskull och som de där till icke näcka kunde blefwo de alla hwar och en för sitt hemanne sackfält till sinne wanliga 3 mark som gör 12 dr 12/: Smt till treskeiftes.

Sid 169

No 5

LändzMannen Jull Wätlesson klagade öfwer bönderne Lars Ericksson och Oluf Olufsson i /Aé: här har lämnats ett tomt utrymme för gården) i Luur socken, för det de försummat d 26 Januvari sidstl: att siutza siucke soldater af Gardiet ifrån Blomessholm till Swarteborg. Begge desse Bönder Comparerade och föregåfwo det de samma gången woro så siuke, att ingen af dem förmådde fara uth med någre hästar, hwilcket de förmena wara laga förfall och inder. Resol: TingzRätten befinner det desse Bönders ursäckter icke kan befrija dem ifrån de wanlige 3 marks plickten hwardera för det de försummat taga siuka soldater wijd Blomsholm och föra till Swarteborg, hwilcket förmenas kan lända dem och androm till warnagel.

d 16 Junj Continuerade Tinget.

No 6

LändssMannen utj häradet wälte Jull Wätlesson underkastade TingzRättens ompröfwande om icke de 11 $\frac{3}{4}$ hemmane kallade giertefierdingen som hijt tils med siutznigar warit anslagne Wätte härad och Giästgifweriet Wijck borde dragas tillbaka och komma til Tanums socken igen, särdeles som nu Tanums socken merendels skall wara öde och icke för när anskaffa så många hästar som wederbör el:r påbiudes; Alt därföre tog TingzRätten föreg:de måhl utj öfwerwägande och pröfwade LändzMannens andragande så mycket skiällige waara som af Jordeboken wistes det de af alle tijder tillbaka legat till Tanums härad och Luur socken och alt så Conseqventer böra lyda till samma härad och underhielpa Tanums socken som är till ...?lutande, warandes elliest till att befara det detta häradet som strycker långdt uth med landzwägen skulle snart

Sid 170

nog aldeles blifwa ödeliggande.

No 7

Bonden Erick Olufsson i Hästeskie på egne och sine frånwarande systers Anna Olufzdotters, Anders Hanssons i Tanums hustru, samt Torbiörn Olufsson på Platzen Guddebodden utj Skie soken, äfwen och på egne wägnar kärke inför TingzRätten till sin swäger Halfwård Olufsson i Södre Knäm för det han för näkar dem arf effter sin sal: hustru Marin Olufzdatter deras syster. Halfwård Olufsson infänt sig och swarade at hans hustru giord honom til sin arfwinge utj lijftijden, som han täncker bewisa med 2ne owäldige witnen Pigorna Anna Gunnarsdotter ifrån MässeKassan och Kirstin Amunssdotter på Knäm, hwarföre han förmenar blifwa wijd densamma hägnadt och förswarat. TingzRätten tilsporde kiärranderne Erick och Torbiörn Olufzsöner om de hafwa något jäf emot desse personer som kunde hindra dem ifrån deras Edeliga witesmäll hwatill de swarade Ney; Äfwen och tillfrågades Halfwård Olufsson hwarföre han icke förskaffat sig andra wittnen till detta sitt bestyrckande än desse 2ne Pigor? Han swarade at alla de Manfolck som på hemmanet förr bodde woro redan utdöde, så at intet mera folck war igen än desse 2ne Pigor fördenskull blefwo de begge sedan man blifwet försäckrad om deras skickelighet och ålder, och de noga underwiste hwad deras wittnes Ed hade at betyda, med hand å bock där till admitterade och således hwar för sig särskield afhörde. Pigan Anna Gunnarsdotter 28 år gl: berättade där uppå, att hon war inne utj stugan och påhörde Halfwård Olufzsons siucka hustrus sidsta ord hon några timmar för än hon afsomnade med godt och sundt förstånd sade, all den lilla Ägendom som effter mig kan wara

Sid 171

skiäncker och förärar iag min Man Halfwård, hwar och icke det skier skolle de möte mig in för Gud; ty iag hafwer ingen kiärare, som iag det unna kan, hwilcket närstående skolle wetta bewittna. Sedan inkallades andra wittnet Pigan Kerstin Amunssdotter 20 år gammall, hwilcken äfwenwäl berättade att sahl. Marin Olufssdotter med godt och sundt förnuft något för sin död kallade dem bägge därstående Pigor till wittnes, att hennes man Halfwård Olufsson skulle hafwa effter hennes död des qwarlåtenskap af hwad Namn det wara mände emedan hon ingen skyldare har och det skulle de wittna så framt de wilia möta henne inför Gud. TingzRätten frågade vidare om Halfwård Olufssons afdöda hustru Marin Olufssdotter haft effter sig någon fast ägendom och som där till swarades Ney stannade TingzRätten utj följande Resolution. Då som det utaf föreskrefne wittnes Edeliga berättelsse är klart at sal: Marin Olufzdatter med godt och sundt förstånd några timmar för sin död skiänckt och föräradt sin qwarblefne Man Halfwård Olufsson al sin effterlemnade Ägendom, altså i anledning af Testamentzförordningen af d 3 Julij 1686 d 1 § och 9 Cap: JordeB: L:L: blifwer denna Testamenterliga förordning för laglig ansedd, och i kraft där af Halfwård Olufsson rådande öfwer alt hwad hans hustru effter sig lemnat hafwer.

No 8

Enckan Marin Olufsdotter på Långöhn utj Kiärnö socken och Knut Swensson i Biörnemb och Luur sochen föredrogo TingzRätten huruledes de äro wordne nödsackade at till detta Tinget låta införda sig till ansvar Jakob Nielsson i Hogen för den halfwa gårdz Ödzby bem:te Jacob från dem inlöste förleden LagMans Ting d 9 Octb: den förenem: Enckan

Sid 172

för 90 dr den senare 58 dr alt utj Myntecken, hwarföre och som nu mera samma Myntecken till halfdelen skall wara afslagne förmoda de Jakob Nielsson åligger förnöja och ärsättia dem någon skada. Jacob Nielsson war tillstädes och förklarade sig här uppå att som han uppå lagliget sätt, hwilcket des riktiga kiöpebref af d 9 Octb: 1718 skall kunna wijsa, är kommen till den halfwa gårdz Ödzby, at fast des syskons barns Obligation till Enckans Man icke steg till högre Summa än 75 dr Smt hafwer han lijckwäll giordt en förhöjning derpå till 90 utj Interesse och annat; den andres Prætension hafwer han förnögdt med 58 dr hwarutinan interesstet äfwen ock finnes inbegrepet, des utan hafwer han kiöpt Odelsrätten af ägaren Engelbrät Nielsson för 25 dr så att detta halfwa hemmanet kostar honom til inbördande 160 dr, så till hussen fördärfwadt som det nu befinnes, så att det synes wara öfwer betalt, hwarföre han förmodar ingen däruppå har at klandra, utan fast mera at han förblifwr wijd sitt lagfångna kiöp Confirmerat.

Resol: Rätten tog föregående Måll till noga öfwerwägande och befinner det swaranden Jakob Nielsson i Hogen ock Luurs socken som tillhandlat sig halfwa Odels hemmanet Ödesby utj samma socken beläget för 160 dr Smt utj Myntecken förleden d 9 Octb: wijd dåwarande LagMans ting, då Myntecken woro utj sin fulla gång, bör och där wijd oroat förblifwa intill des, att Högsta Öfwerheten framdeles i Nåder täckes förklara huru med sådant kiöp och afhandlingar förfaras skall, så att änckan hustru Marin Olufsdotter på Långöhn och Knut Hansson i Biörnhemb icke äro

Sid 173

Befogade till att twinga af Jakob Nielsson flere Pänningar än de en gång bekommet, serdeles som de bägge uppå sinne uthlänste Pänningar århållet riktigt interesse, och då warit med detta deras förfarande wäll förnö(j)de.

No 9

BefallningsMannen Wälb:de Anders Linqvist som till Ordinarius är worden avancerat utj Indlands fögderie begiärde af TingsRätten at efterfrågas måtte huru wida efterskrefne Personer Cappellanen här utj Tanums härad wällärde Hr Pär Elfström, LändzMannen wälackadt Jull Wättleson och NämdeMannen Anders Swensson i Bofwald hwilcka underskrifwet hans Caution af d 15 Junij 1719, kunnandes förmenas wara där till skieckelige och wederhäfftige. Hwarföre TingzRätten ochså noga efterfrågade desse Personers wilkor och förmögenhet, och befinnes att de icke witterligen äro med någon skuld behäftadt, utan fast håller äro wäl förmögne Bofaste folck hos hwilcka Kongl. May:t och Cronan ifall bem:te BefallningzMan uppå sin under händer hafwande uppbörd skulle komma något till korta, någorlunda kunde hafwa sin tilgång och säckerhet, och fördenskul där öfwer så medelst samma betygande med häradzhöfdingens påskrift sedan häradtz Siggillet finnes i Stockholm med härredagzMannen verificerades.

No 11

Widare uppwiste bem:te Häradzskrifware alla Opp-

Sid 174

bördz längderna för Året 1715 hwilcka woro efterskrefne 1mo längd öfwer de utj häradet förmedlade hemman och des Räntor, 2do längd öfwer Ödeshemmanen och 3tio öfwer alla på frihet uptagne hemman 4to längd uppå odels halfwa? Opbörسل 5to Hussmänss strand= och Backesittiare Contribution och den så kallade sölfskatten, 6to längd på handtwerckares giärningz Ören. 7o Afkortningzlängd på häradzhöfdingens LagMans samt TingzgiästningzPänningarne. 8o Antäckning på Nämdemän och Giästgifware som samma året giort tjänst och niutet löhn. 9o Specification på Rote BätzMänss lega, Löhn och beklädning, bestigande årligen af 3 hella hemman 30 dr 28 /: dito för Året 1716. 1mo längd öfwer alla förmedlade hemman hwilcka sin förmedling wärckel: til godo niuta. 2do längd uppå de här befindtliche Ödeshemman och des Räntor. 3tio dito på hemmane under frihetz År uptagne. 4to Afkortningzlängd öfwer LagMäns häradzhöfdingens och Tingzgiästningz Penningarne. 5to Adelens Säterier samt Präste och Capellans gårdarne som bruckas med egen afwel och äro frie för från Kongstiende. 6to dito på adels halfwa opbörسل. 7o Hussmans strand och Backesittiare Contribution, hwarwid bewittnades att de för fattigdom ey mera förmå ärläggia. 8o längd öfwer handtwärckares giärningzören. 9o Antäckning på Nämdemäns och Giästgifwarne här utj häradet som samma året giordt tjänst och derföre Wärckel: åtniutet löhn. 10o Afkortningzlängd på den som för fattigdom ey förmådt utgifwa den pålagde ? skatningz Contributionen wijdare för Året 1717 1mo längd öfwer alla förmedlade hemman som sin för

Sid 175

Medling till godo niuta. 2do Odels halfwa Opbördzels längd. 3tio längd öfwer alla ödeshemmane. 4tio längd på de under ...? frihetz År uptagne 5tio Präste samt Capellansgårdarne som bruckas med egen afwel och der före äro frije för Kongs Tijenden. 6to längd öfwer Hussmän strand och Backesittiare Contribution. dito 7o På handtwärckarnes giärningzÖren. 8o Specification på Officerarnes Justitial Statens samt Clericiets? och

Landtstatens Boställen som för Allmogens Contribution äro befrijade. 9o Specification på dem som utgifwet afgiften för de minder nödige waror och Tobackzröckande. 10o Specification på NämdeMän och Giästgifware som detta Året gjort tjenst och derföre Löhn åtniutet. 11o dito på BåtzMans löhn och beklädning samt lega, bestående hwarie Rote af 3 hella hemmane och 30 dr 28 /: Smt och sidst afkortningz längd uppå LagMäns Härads höfdingz Räntan samt Tingzgiästningz Pänningarne, och som de alla funnes richtige blefwo de effter wanligheten med härads höfdingens underskrift och häradetz Sigill verifierade.

d. 17 Junij

No 12

Ländz Mannen utj häradet Juhl Wätlesson förestälte TingzRätten den oricktighet som förelöper med Giästgifwerier siutzen wid ombytet Skiäller och underställer därjemte TingzRättens ompröfwande på hwad sätt en ricktighet der med skie måtte Så ehuru wäll det är en sådan sysla som egen(t)ligen dependerar af Gouvenementetz föranstaltande, hafwer TingzRätten til förekommande af all oreda emedlertijd således tyckt rättwist wara, att effterskrefne hemmane och deras Åboer såsom ½ hemmanet Torssröd Niels och Tore böra wara ansvariga till 3 hästar. 1 hemmane Buar des Åboer fattige och kunna för den skull ey

Sid 176

Mera swara till än hwardera 1 häst. ½ Klöfweröd Anders 2 hästar. 2/3 Häre 2. ½ Kijhl Oluf 2. Hanss 1 häst. Öfre ibidem 2. Längekiär ½ 3 hästar och ½ Abelsätter Torckel 1. häst, tillsammans 21 hästar, hwilcka alla nu mera komma att anses under giästgifweriefrihet ifrån Crono skiutz och annat mera intill des att annan anstalt ifrån wederbörande om samma måhl ankomma kan.

No 13

Häradszskrifwaren Wälb:de Holger Lundström begärde att Rätten wille examinera effterskrefne längder och Specificationer Cronones opbörder ang:de för år 1718, och om des ricktighet sedan meddella verificationer; hwarföre TingzRätten desamma sig till öfwerseende företog neml: 1mo Längd på Odels halfwa opbörser. 2do Längd uppå HussMäns. Strand och Backesittiars Contribution, samt Sockne handtwerckares giärningz Ören. 3 Längd uppå de utj häradet på frihet uptagne hemmane, som samma sin frihet äfwen till godo niuta. 5to Specification på staternes Boställen och hemwister som bruckas med egen afwel och för denskull åtniuta frihet på 4 drs Contributionen. 6to Längd på Ödes Höet, och huru högt det sig bestiget både till Lass och Pänningar. 7. Specification på hwad som uthgår till BåtzManss lega löhn och Beklädning årligen af en hell Rote el:r 3 hemmane neml. 30 dr 28 /: 8o dito en Längd på 586 dr 25 /: som äro betalte till Bönderna för Ammunitionens siutz och som de alla af Nämnden betygades hafwa sin ricktighet blefwo de på wanliget sätt verificerade.

Sid 177

No 15

Sedan såsom Nämde mannen Oluf Jonsson i Liungbytorp är igenom döden afljiden och tjensten icke tohl längre ledig wara och till des besättiande i åtancka kommet des son Oluf Olufsson Nedre Liungby som både af wördige Prästerskapet utj Tanum, som Nämnden och Tingsöckiande Allmogen om sitt wällförhållande godt wittnes börd ärhållet; Altså blef han effter des sal: Fader till den ledige Nämde manss beställningen antagen och ther? å med hand å bock sin Dommare och Nämde mans ed aflade.

No 17

Krono Befallningz Mannen Wälb:de Anders Linqvist framtedde utj Rätten en Attest dat: d 7 Aprilis sidstl. underskrefwen af LändssMännen Swen Swensson och Juhl Wätlesson, samt NämdeMännerne Anders Hansson, Simon Olufsson, Juhl Pärsson, Jönss Hansson, Hans Andersson, Oluf Jonsson och Crono SiutzRättare Christoffer Häfwelson, hwar utjnan de berättat at 240

Sid 178

Itt: (Aé: Lispund) Bröd effter den af Allmogen utj Tanums härad för backade Rogen. blifwet förskämt af trånge rum och otåta tack både på Giästgifwaregården Hede som Skiäller, och som bem:te Personer nu inför TingzRätten wijdgingo at denne deras Attest är sandfärdig och af dem sielfwa skrifwen, ty blef den och med härads- höfdingens påskrift verificerat.

Pant No 19

Nämdemannen Jöns Hansson i Arendhal upstod från Rätten och igenom Nämdemännernes Simon Olufssons och Juhl Pärssons bewitnande bewisseliget gjorde det Påfwel Andersson i skatte och Rusthåldshemmanet Tofwa för dem wittnadt och bekiändt, det han bort Pantadt till denne Jönss des swåger 2 sättingar skyld utj Tofwa des Egen jord och af des syster

Sid 179

Marin Andersdotters i Hielmängen jord 4 Sättingar, tillsammans $\frac{1}{2}$ t., hwar af 3 sättingar begripes under arfwe= och ...? /Aé: Bläcket helt bortblekt/ sättingar under Pantjord, för en Summa af 30 Rdr ...? /Aé: Bortblekt parti/ 45 dr Smt, så at denne Jöns Hansson nu skall under Pant äga 1 t: skyld utj Tofwa; hwarföre så medelst samma jord med alla des tilliggande förmåner hädaneffter kommer at följa Jönss Hansson i Arendal med des hustru barn och Arfwingar, så länge och intill des han sinne utlagde PantePänningar igen bekommandes warder.

Således som föreskrefwet står wara tahlat, swarat, wittnat, Ransakat, befunnet ock resoluerat, betygar underteknade med hand ock Signette, samt med häradernas sigillers hostryckiande. Actum tempore et loco ut Supra

Torger Brun
Lacksigill

Sid 180

Ao 1719 d 11, 12, 13 och 14 Novemb: höltz ordinarie Laga Ting med Menige Allmoge af Tanums härad å rätten Tingsstad Stora Rylland; Närwarandes Crono BefallningzMannen Wälb:de Erick Engström LändzMannen Wäll:tt Jull Wätlesson som och efffterskrefne trowärdige och Edswurne Nämдемән. Såsom

Af Tanums härad
Simon Olufsson i Kalleby
Jull Pärsson i Gursröd
Anders Hansson i Hogar
Jöns Hansson i Arendal
Hans Andersson i Erssröd

Af Wätte härad
Anders Iwarsson i Krocken
Anderss Swensson i Bofwald
Halfwård Assmundsson i Lommeland
Jon Olufsson i Sundby
Mickel Nielsson i Öfwerby
Hans Bertelsson i St: Wässby

Sid 181

No 2

LändssMannen Jull Wätlesson hade instämt Bonden Simon Olufsson i Hågebytorp på det han måtte blifwa ansvarig för 16 ltt: (Aé: Lispund) Cronobröd, och en hoper salt och

Sid 182

Törfisk, hwilcket hos honom blef wet inlagdt, wijd den tiden at norska fångarne gingo här igenom landet, hafwandes han seder mera fådt förnimma? det denne Simmon skollat såldt bröd till de Danske soldaterne då de förbij Marckerade. Simon i Hågebytorp war tilstades och ursäcktade sig på det högsta, at han uppå sitt samwette weth sig icke hafwa såldt något bröd till det Norska Krigzfolcket utom hwad de ifrån honom taget, förmenar altså blifwa ifrån ansvar befriad, mästedel fisken har han i behåld och ärbiuder sig tillbaka skaffa 1½ fierding Mackril och så en hoper törfisk som han anticiperat. TingzRätten tilsporde Simon i Hågebytorp om han med Ed kan ärhålla sig och sitt hussfolck wara frije ifrån brödsäljande till Norska Krigzfolcket; Här till han swarade att han för sig sielf med trygdh samwete det kan giöra man för sitt hussfolck intet, hwilcket och bestyrckias därigenom, at Norska Krigzfolcket hos Jöns i Arendal hafwa wist och sagt sig köpt kackebröd hos Simon Olufsson i Hågebytorp. Resolutio. Såsom Bonden Simon Olufsson i Hågebytorp icke kan på något sätt leda ifrån sig at ju des hussfolck såldt och handlat Cronobröd med det Norska Krigzfolcket; altså kan han icke sig för ansvar för hwad som förkommet är befrija enär därom påfordras; Äfwen och för fisken, hwilcken han så mycke tryggare giöra kan som han berättar den ännu mästedelen i behåld wara. Cronorättaren Oluf Larsson i Stora Arendal som emottaget 2 fiärdingar af samma Mackril, kommer äfwen och där derföre at swara antingen med fisk in natura el:r med Pänningar.

Sid 184

No 7

LändzMannen Jull Wätlesson hade til tinget instämt Bonden Anders Rassmusson för det han för en tid sedan försummat hållhästesiuutzen wijd Hogar hos CronoRättaren Anders Hansson ibid: påståendes at han derföre måste näpsas, androm till sky? och rättelse. Samma Bonde som påhörde Ländzmännens käromåhl, kunde intet där till nåcka, utan unskyllade sig dermed at han intet war hemma. Resolutio TingzRätten finner det Anders Rassmusson i Klättan ursächtan för försummet hållhästesiuutz hos CronoRättaren utj Hogar icke kan för denna gången lända honom till någon befrielse, utan bör han denna sin tredsko undgiälla med de wanlige 3 mark Smt.

d 12 Novemb:

No 8

Bryngel Sörensson på HedEngen utj Skie Pastorat och Wätte härad, hade til tinget instämdt sin swägerska Änckan Kierstin Jöransdotter på Ressöhn Utj Luur sochen kiärandes till henne om en gl. Båth som uppå skiftet effter hennes sal: Man är worden werderat till 2 dr Smt den hon nu honom wille förnecka särdeles som han? förmodar sig effter begges föräldrar wara allena Ägare af Båten. Änckan Kirstin Jöransdotter war äfwen tillstades och förmente få blifwa wijd possessionen af Båten aldenstund hennes sahl: Man Harald Sörensson nu haft den utj 6 års tid och då han med Båten hemkom, sade han at den tillfalt honom effter sin sal: Moder. Omsider föräntes Parterna om denne Båten på effterföljande sätt at Enckan Kirstin Jöransdotter som sitter med 8 små barn skall få behålla Båten oklandrat af Bryngel Sörensson och des anhörige och där före gifwa honom

Sid 185

6 dr Smt, hwilcken förlickning de med handtagande stadfästade.

No 9

Bönderne på Stora Hästeen Helie Olufsson, Hanss Wätleson, Niels Skelsson? och Oluf Andersson på Lilla Hästeen, samt Niels Gunnarsson på Skräddaretorpet äro worne? af LändzMannen Jull Wätleson till Tinget inkallade att namgifwa hwilcka af omkringliggande grannars Boskap upbeth Ängen på ödna fierdingen utj Lilla Hästem, på det den där före måtte blifwa ansvarig, elliest påstår han at de derföre mått häfta. TingzRätten gjorde sig informerad om hwad för därpå bruket i detta torckåret skollat blifwet, och befant af NämdeMannen Anders i Hogar intygande, at där i År icke hade blifwit mera än 3 sommar Lass Höö, hwar utj dock BåtzMannen Knut Olufsson Stut kommer at swara till et lass höö som blir 1 dr Smt, resten 2 dr betallar effterskrefne Åboer lijcka mycket för stycket af Boskapet hwardera emedan de där haft sitt mästa sommarbete, Neml: Niels Gunnarsson på Skräddaretorpet 24 /: Lars Pärsson på Kierteröd 24 /: och Anders Olufsson på Skagedallen 16 /: som gör tillsammans 3 dr Smt, hwilcka böra användas till BåtzMans lön och beklädning.

No 10

Jöran, Oluf och Jönss på Luursäng samt Anders i Granneröd sackfältes till 3 mark Smt hwardera, för det de hella året igenom försummat arbeta på deras wägstycken emillan Skiälle up till Luurss kyrkia, warandes samma väg både strand, kyrckio och qwarnewäg, som gör tillsammans 3 dr Smt.

No 11

Widare pålades Christoffer Hansson och Pär Torckelsson i Tågeröd, samt Niels Gunnarsson i SkräddareTorpet och Oluf Siulsson i Sör Fossem till 3 mark Smt hwardera, för det de effter så många tillsäjelser icke wellat möta på wägrödnig emillan Tanums och Luurs kyrkier.

No 12

NämdeMannen Jull Pärson i Gurssröd odels och Båtz

Sid 186

Manshemmanet och CronoSiutzRättaren Matz Siulson i Stora Järum hade till detta Tinget vice versa instämt hwarandra den föra för det han 2ne gånger olofwandes med sinne hästar foret up utj des frikallade skog under Gurssröd och taget 7. höstelass med granvenglor *, och för det andra at Matz under samma tiden med en stor gråsten sönderslaget des staldör af det tillfället att Julls lilla son wid namn Pär smyget sig bort utj skogen därest Matz hugg lass och tog en af hans hästar ifrån honom och satte på? stall till wijdermåle så länge intil des faderen hemkom hwilcket senare måll gifwet Matz anledning at taga honom stämning lijcka som skulle han på olagligt sätt taget el:r stullet ifrån honom des häst; Matz Siulsson förklarade sig häröfwer, at sedan hans giärdesgårdar äro wordne af durckmarcher och Inqvarteringar upbrände och hussen ruinerade, förmodar han hafwa den frijheten at utj en annars skog taga sig et lass wed at förfärdiga desamma med och såsom Julls son taget ifrån honom des häst, förmenar han sig icke så särdeles där utj förseidt, at han taget sin häst uth, som ey på annat sätt skie kunde emedan de hade hängt en stor Kålfweläss för dören, och han omöjeligen kunde bringa folcket till at låssa henne up. TingzRätten förhölt Matz det honom först hade ålegat at söckia ägandes lof, el:r och angifwet sig hos öfwerheten som hade i Befallning at tilldella dem skog som mist sinne giärdesgårdar, och han således där utj förseidt sig at han först utan lof och lego åwerckat utj annars fridkallade skog och sedan at han med wäld taget utur Juls stall hästen ifall Jull Pärssons folck icke hade lagl: med des hästs insättiande förfarit kunde han sacken för TingzRätten anmält, emedan hwar äger med annan lag och icke slag hafwa. LändzMannen Jull Wätleson påminte härwijd at Matz så wäll som flere på Tanumsslätten boendes woro

* Jag hittar inte ordet "venglor" i de ordböcker som finns på Landsarkivet

Sid 187

Till och signerade skog uppe utj Nafwerstad socken, till hwilcken han utan twifwel syntes wara för lång wäg. Parterna inkommo för Rätten och gofwo tillkiänna at de om denna sacken förleden gårdag sig förentes på följande sätt; at Matz Siulsson skulle gifwa Jull i Gursseröd 15 mark; utj redebart och godt mynt, hwilcka han nu præsenterade utj Myntestyfrar och som Jull förklarade sin mening wara 15 mark: utj hwitmynt, wille han nu hwarcken Pänningarne emottaga el: blifwa wijd förlickningen. TingzRätten begärde BefallningzMannens utlåtande wijd denna förlickningen som således war, at som därwijd är skiedt hemgång som bör ansees för en Cronosack, hwilcken icke el. kan nedtystas för Kongl: May:ttz därwijd beroende Interesse, påstår han å Embetes wägnar densamma måtte företagas och effter lag afgöras. Resolutio. TingzRätten har föregående förlickning utj öfwerwägende taget och hade fuller tänckt lämna den till Parternes eget öfwerenskommande, men som sedermera efftersinnades at Jull i Gursseröd icke hafwer mackt at effter (Aé: Här tycks saknas t.ex. "giva") mera än sin Målsägande Rätt, och at sacken därföre icke kan el: bör nedtystas, tog tingzRätten fördenskull sielfwa bråtet til närmare skiärskådande och pröfwade, at alldenstund Matz Siulsson i Gärum warit så förmäten, at han icke allenast första gång icke oachtadt någon warning, utan det oachtadt andra resan begifwet sig upp utj Gursseröds skogen, hwilcken sal: RijckzRådet Harald Stacke genom förböd af d 14 Januva: 1663. och

TingzRätten 1688 d 15 och 16 Octb: frikallat, hwilcket effter en del af Nämndens bewitnande warit offäntl: på Kyrkiowallen wijd Tanums kyrkia uplässet, kunnandes det så mycket minder lända honom Matz till någon ursäckt det han föregifwer sig wara ruinerat af durckmarckerne, aldenstund Crono betiänterne förleden winters honom ibland andra tildelte skog och understöd till sinna giärdesgårdars uprättande utj Bullärens härad, som han utan tuifwel syntz wara för långt bort af wägen utan som TingzRätten befinner att Matz Siulsson dëttā af Sid 188

En Wäldsam dristighet giord han då bör för denna sin sidst tagna myndighet plickta effter Tingzförbudetz innehåld 2 gl: 40 mark (Aé: Det står "gl"), och för det han upp och sönderslaget NämdeMannens döör effter det 5te Capit: Eds:B:L:L: 40 mark: NämdeMannens lilla son 13 år gammal som till wijdermähle taget Matz Siulssons häst då han stod och fälte lass, kan TingzRätten icke med någon plickt beläggia, emedan han synnes intet mera hafwa giordt än sig bör, utan honom fast mera för ansvar i det måhlet befrijar. Skadans ärsättiande för de lass Matz utj Juls skog hugget lämnas af=Sido, intill dee fatta et rät slut ang:de deras förlijkning. Wijd uplässandet af denna resolutionen lade Matz Siulsson i Rätten 3 mark: utj Smt, till at därmed försättia sit wad under den högtärade LagMans Rätten, hwarföre honom tillsades så långt föruth uttaga Citation at hans Contrapart kan hafwa stämningen 6 weckor för ut, så framt han wille niuta sit interponerade wad till godo.

Sid 190

D. 13 Novemb:

Sid 191

No 15

*Köpe
skilling
ämnat
efter
dessa
version*
Oluf Pärsson i Brehult? och Hogdals socken samt Niels Gunnarsson i Skrädaretorpet och Luur socken bekiände inför TingzRätten det de äro wänligen och wäl öfwerenskomna och förlijkte ang:de det jorde Kiöp Niels Gunnarsson sidst hälne LagMans Ting utj Rylland d 7 Octb: 1718 med Oluf Pärsson på des pupils wägnar ingick, härrörande köpeskillingen sig af 26 dr utj myntecken, till hwilckens fyldnad effter devaluationen Niels Gunnarsson skall gifwa 16 /: utj Smt på hwar dähler, som giör tillsammans 13 dr Smt; wijd hwilcken förlickning Parterna blefwo förhåldne, sådant til effterrättelse at låta på både köpe och skiftebrefwen antäckna. Blifwandes emedlertijd deras förlickning utj Protocollet dem till säckerhet författadt, och strax där uppå uplässen.

Sid 197

No 24

Arv
Hans Andersson på Platzen Kassene under Sörgård och Erick Guddesson i Rörwijck, hade til Tinget instämt des hustrus Broders Hans i Hielmängen Enckia Marin Andersdotter, kiärandes till henne först om arf effter deras sal: swäger Hans Rennicksson i Hielmängen och sedan om säter på den fierdingen i bemelte Hielmäng som Enckan nu besitter. Enckan Marin Andersdotter war äfwen tillstädes för rätten, och framlade för Rätten et Testamente dat: d 19 April 1719, underskrifwet af en annan Enckia där på gården, Sigrid Nielsdotter och Oluf Halfwårdson, hwar utjnan hon täncker wijsa sig wara berättigadt til Possessionen af Boet, sedan hennes sal: Man Barnlöss afljidet och således skiänckt henne och hennes egne des styfbarn, all den befintel. ägendom, som effter honom wara kunde. Hwad besittningen på 1/4 del: Hielmängen wijdkommer, så förmodar hon wara lijckaså nära där till som Hans i Kassene, emedan han är af älsta Broderen utsprungen. Häremot inwände Käranderne at deras tancka icke egentel: är bestrida deras sal: swägers Testamente utan lämnar det opåttalt at winna sin behörige Confirmation och kraft, men som de föregifwa, at ännu utj detta Boet skall innestå någon arf effter deras sal: swärMo-

Sid 198

der och syster, förmoda de den icke bör dragas under Testamentet. TingzRätten gjorde sig om detta måhlet närmare underrättadt och befinner af et skiftebref dat: 5 Martij 1701. at Hans i Kasseness hustru Ottillia och Erickz i Rörwijck Marin skulle ännu där i boet wara berättigade till 6 dr 14/: Smt arf hwardera, hwilcken så snart den utgifwen är, kan TingzRätten ey annars giöra än effter Kongl. förordningen ang:de Testamenten de A:o 1683 d 3 Julij Enckan Marin Andersdotter på Hielmängen wijd Possesionen af sin aflidne Mans ägendom behålla och således Testamentet såsom med förordningarne enligt Lagen Kraft tillägna. Wijdare låt TingzRätten sig angeläget wara utransacka hwilcken af Parterna böra wara närmast till besittningen på Hielmängen, och wijd effterfrågan därom finner, at en Man i första börrijan ägdt både 3/4? utj Tofwa, hwilcket ännu är odel, och der bredewijd 1/2 hemmanet Hielmängen, som utaf samma slächten berättas wore skiänckt till ett Klåster med förbehåld af besittningsRätten, så at för den skull deras första stamfader wijd Namn Torgier ägde först 3/4 del. utj Tofwa, och så besittningen på Hielmängen, hwar af i anledning des älste son Essbiörn blef sittandes på Tofwa Hanss som war dernäst på Hielmängen, 3die Knut och 4de Jöns åter? på Tofwa igen, förutan 4 döttrar hwilcka ingen besittning åtnöto, Emedlertijd blef den älsta sonen ihälslagen och lemnade Enckans fader, effter sig och Knut döde barnlös, när nu dotterbarnen och i synnerhet Halfwård i Hielmängen blef så förmogendes at han kunde tänckia på gårdzbruck, ärnade han förskaffa sig jämwäll sätter på Tofwa, men

accorderade med Hanses sohn på Hielmängen Simon, så at han træde utj des besittnings Rätt på Hielmängen och Simon till Tofwa, sittandes systemen som war Moder till Hans i Kassenes

Sid 199

hustru och Enckan Marins Man Hans Rännicksson på Hielmängen qwar i sin lijftijd och (Aé: Här finns ett oskrivet litet utrymme; jag tror att här skulle stått ett namn) effter hennes död til förleden vår, då Gud honom härifrån kallade. (Aé: Jag har kontrollerat texten igen) TingzRätten effterfrågade deras jordebref, men de beklagade sig hafwa mist dem utj desse ofridzåren. Resolutio. TingzRätten kan utaf föreg:de wijdlöftige Ransackning ey annars finna, än ju Hans i Kassene som äger Hans Torgierssons dotterdotter till hustru bör wara berättigadt till besittningzRätten på fierdingsbrucket utj Hielmängen, sedan des swåger Hanss Hans (Aé: Det står så) är utan barn och Arfwingar aflijden, och Enckan Marin Andersdotter således till laga foredag som är 1721 wijcka brucket och lämna det till honom såframt de emedlertijd ey annars åsämjas kunna. Innan denne dommen blef utj Rätten uplässen inkommo Parterna och gåfwo TingzRätten till känna, at de woro således förente at Enckan Marin Andersdotter skall utj sin lijftijd behålla besittelssen på Hielmängen opåtalt för Hans på Kassene och des barn, men effter hennes död förbehåller han sig niuta sin besittningzRät till godo för sig och sinna barn, emedlertijd skolla de altijd lefwa tillsammans som förtroligge släckt och anförwanter, det de med handtag stadfästade.

d 14. Novemb:

Sid 201

Vac-
Circ-
Skrift
Åboerne på Fåraby Oluf, Pär och Enckan samt Hindrik i Skiäggeröd sackfältes hwardera till sina 3 mark till 3skieptes för de hella hösten tredskat till at förfärdiga deras kyrckioebro neder wijd Semb, emedan de sig på intet sätt ursäckta kunde som gör tillsammans 3 dr Smt.

Lijckaledes Oluf Bryngelsson och Hans Guttormsson i Neder Rungstung för det de ey wellat förfädiga deras Bro på Häradtzwägen up till Bullaren wijd Fossemtoorp belägen, hwardera 3 mark: 1dr 16 /:

Yttermera klagade LändzMannen, at ehuru mycket han sig bemödat få uplaga Sundz bro på stora Landzwägen, skall han lijckwäll därmed ingenting uträttadt, utan påstår at de som äga i Broen måtte sin tresko umgiälla ifall han framdeles för wägerne skall wara answarig; Och som det så i sanning befantz hwad han berättadt; Sackfältes Hans och Cristen i Huud, Oluf, Lars och Oluf i Sörr Swandal, Jakob ock Johannes i Norre Swandall, samt Anders i Rör och åboen på Bålleröd till hwardera sinna 3 mark:, som gör tillsammans 6 dr 24 /: .

Sid 204

Således som föreskrifwet står, wara tahlat, swarat, wittnat, Ransakat, Befunnet ock resoluerat, betygar underteknade med hand ock signette samt häraderne sigiller. Actum Anno, tempore et loco ut Supra

På HäradsTingsRättens wägnar

Torger Brun

Lacksigill

Sid 205

Saköreslängd

DOMBOK

1719

WÄTTE HÄRAD

Sid 211

Anno 1719 d. 25 Maij, höltz ordinarie Laga Ting med menige Allmoge af Wätte härad å rättan Tingstad Gymnasij Hemmanet Slöhen; Närwarandes Cronones BefallningzMan Wälbetrodde Anders Linqwist, med effterskrefne trowärdige och Eedswurne NämdeMän, såsom

Af Wätte härad
Anders Ifwarsson i Kroken
Hallfword Assmundsson i Lommeland
Anders Swensson i Bowald
Jon Olufsson i Sundby
Mickel Nielsson i Öfwerby

Af Tanums härad
Juhl Pärsson i Gursröd
Anders Hansson i Hogar
Jöns Hansson i Arendahl

Sedan Gudztjänsten utj Tingzstugan war förrättadt, utlystes Tingzfreden på wanligt sät, och der uppå blefwo följande Kongl: förordningar til Allmogens effterlefnad kundgiorde.....

Sid 215

d 26 Continuerade Tinget

No 4

Kän
silvr
ÖGARE
LänssMannen utj Tanums Härad Wäll:t Juhl Wätleson infant sig för Rätten och androg huruledes effter sahl: Tarald Olufsson i Slöhen des sahl: fasters Man skall utan det lössöre godz honom tilförne warit af häradzhöfdingen utj husserötans botande för Slohen wara uthlagt, ännu skall finnas något silfwer och Pänningar nedsatte hos des granne Gudde Biörnsson, begiärandes, at såsom han hos bem:te sahl: Tarald ännu skall äga en oliqviderat fordran af 65 Rdr: curent el:r 97½ dr Srmt, härrörandes däraf at han 2ne gånger är worden nödtwungen at inbörda ½ odels och skattehemmanet Tägeröd utj Luur socken beläget, honom då måtte efterlätas få lyfta samma Medel til sin betalning.

Sid 216

Till at närmare härom blifwa underrättadt lät TingzRätten förekomma både Gudde Biörnsson och det sielfwer med Pänningar han hos sig hadde, hwilcken berättade at desse sacker warit honom af Gymnasij BefallningzMannen Felman lefwererade, beståendes samma af en aflång gammal slag bägare med förgylta kanter(el. lanter) och Bockstäfwer Taral Olufsson, 1 dito med 3 Knapfötter(el. Knopfötter?) och drifwit arbete äfwenledes Taral Olufson, 1 liten Brännewinss bägare med T:O:S: 6 st. skiedar 1 lång med plat Knap och T:O:S: 1 dito med plat skaft T:O:S: 1 dito stackot med trind Knap. 1 dito något längre med T:O:S: 1 dito, hog? 1 med långt skaft aflångd blad och något ritadt. Pänningarne woro 54 dr 10/: bestående utj 2 danska Cronor 12 Spe: Caroliner och 35 dr 5/: sk?., warandes honom ingenting mera til lefwererat, kunnandes det och giöra honom licka mycket hwem det hafwer, allenast at han på godt och säkert manéer blir af dermed. Resolutio TingzRätten pröfwar i anledning af föregående omständigheter at LänssMannen Juhl Wätleson får lyfta och til sig taga föreskrefne sacker intil des han wijd fö(r)st? komde Tanums häradz Ting gietter bewissa sin fordran wara rätmächtig, då TingzRätten vidare wil sig derom utlåta.

Sid 217

No 6

Län
Myntecken
Torsten Siulsson i Odelshemmanet Döltorp och Skie socken hadde til Tinget instämt Pär Mattisson i Giltorp och samma sochen af hwilken han låntaget 70 Myntecken at inlössa Döltorp med föregifwandes at han d 26 Aprilis sidstl: till budet honom samma 70 Myntecken tillbaka, men han förwägrat sig emottaga; Pär Mattisson war närwarandes och frångick wäl icke at Torsten Siulsson

budet honom Pänningarne utj Myntetecken tillbaka, dem han dock så mycket mindre kunde emottaga som deras emellangiorde Contract sträckt på en viss tid på några år och för det andra at Myntet är tesförinnan afslaget, förmenar at som Torsten Siulsson haft så stor nytta af desse hans 70 Myntetecken som det varit

Sid 218

silfwermynt han då måtte tilhållas de samma fult uth betalla. Effter nogare öfwerwägande med hwarandra städnade desse Parter utj följande slut; at Pär Mattisson i Gilltorp emottog 35 Myntecken effter förwalling. eln? a:..? 1 dr stycket, de andra 35 dr lofwade Torsten Siulsson effter handen antingen Contant el:r med waror, hwarom de sielfwa kunna öfwerens komma, at betalla utj godt gångbart sielf:mt hwilcken förlickning de med handtagande stadfästade, och sedan utj Protocollet införa lät.

Sid 219

No 9

Påst Bönderne Anders Grimsson, Oluf Mattisson och Jöran Andersson i Hessland inkommo för Rätten och gofwo till kiänna, huruledes ett stycke Cronoäng Brätteberg Ödesgård ben:d nu i vår skall wara af häradzskrifwaren Wälb:de Holger Lundström

*Posten för
Marske*

Sid 220

Bordstadt till Bonden Biörn Giörtarsson i Renshogen i Wätte härad, oachtadt at samma Crono Ödegård skall wara i forna tijder upodlat på skattegården Hesslandz Ägor, och så godt som belägen in under deras Åckrar, warande detta för dem så mycket mera til ruin ländande som de des utan i År lidet stor skada af durchmarckerne, som nu mera nogsamt bekant är, och des utan äro anslagne till Påstens förande, och ey förmå ingärda deras aldeles ödelagda giärdesgård, med mindre de wijd samma Crono Äng blifwa behåldne, men ifall ängen nu skulle blifwa dem afhändt nödgas de säja ifrån sig både gården och Påsten. TingzRätten fant nödigt Communicera detta måhlet med Hr Häradz skrifwaren Lundström på det någon närmare underrättelse härom måtte in hämtas: bemelte häradzskrifware berättade, at emedan han utj rätta tijden ey afhörde någon som wille samma Crono Äng stadia och Bonden Swen Mattisson som dertill förne bodt och samma äng ägdt därifrån flytte, nödgades han stadia henne till denna Biörn i Reenshogen, som han förmenar wara så mycket rättare giord som Ängen til förne varit bruckat til giästgifweriet Wijck, och Kongl: Maj:it och Cronan kan komma till sin rät. Biörn i Reenshogen påminte härwijd, at han håller sig wid sin undfångne tagesedel, kunnandes han intet gifwa ifrån sig huad han på rätmätigt wiss fådt i sinna händer. Resol: Emedan såsom det af föreskrefne Påstbönders utj Hessland intygande är nogsamt bewisligit, at denne omtwijstade Crono Ängen är tagen ifrån sielfwa Bohlbyen Hessland, och nu en tid varit bruckat af Bönderne där sammastädes, intill häradzskrifwaren Wälb:de Holger Lundström bordtstadt den samma till Biörn i Reensshogen som är boendes utj et annat härad; så at Tings-

Sid 221

Rätten wäl hadde fog till at ändra en sådan olaga medfardt som intet annat är påsyftande än Påstgårdens ruin, som man nu med mycken möda fådt någorlunda till rätta igien, har man dock lijckwäll funnet rättare anmähla detta ärendet till hans hög grefl: Excellence, Kongl: och RijcksRådet, Fältmarchallken och General Gouverneuren Högwälborne Hr Grefwe Mörners rättwisare åtgörande, som icke allena lærer nådgunstigt bijbehålla Påstbönderne wijd deras rät och bruckande af dem på deras Ägor uptagne Crono Ängen, för den der afflytande skatten, utan och tillhåller wederbörande huad här utjnan kan wara fellat.

Sid 222

No 12

Pär Mattisson i Kangeröd gjorde bewisliget igenom afledne BefallningzMannen Jonas Erichsons skriftel: attester dat: d (Aé: Här står ingen dag) Januv: 1707, d 3 Feb. 1709, d 29 Juni 1711, och utj Januv: Månad 1719, det han tilfyllest betalt sinna styfdötrar Olug Gunnarsdotter 14 dr 4/: Smt, Ingeborg Gunnarsdotter 14 dr 4/., Ragnil och Börta hwardera 14 dr 4/: tillsammans 56 dr 16/: Smt, hwarmedelst de updraga och effterlåta denna deras stiftader Pär Mattisson all deras Pante Pänninge Rättighet effter deras sal. Moder Anna Jönsdotter* utj detta halfwa skatte och odels hemmanet Kangeröd med alla des tillliggande förmonner i watto och Torro så som en wällfången Pante

*PANT
REV*

Ägendom hedan effter at följa deras stiftfader Pär Mattisson och hans arfwingar till at dermed lagfara som han bäst gieter och kan; som till stör(r)e säkerhet uppå begäran utj Protocollet infördes.

** Aé: Jag kan inte få det till annat än att det här står felaktigt att moder Anna Jönsdotter är död. Det måste vara samma Anna Jönsdotter, som levde fram till den 2 aug. 1730 och blev 82 år gammal. Jämför dombok 10 junio och 6 oktober 1730.*

Det som avgjordes i ovanstående mål år 1719 var nog flickorna Gunnarsdöttrars arv efter deras avlidne fader Gunne Gunnarsson, dvs Anna Jönsdotters förra make.

Sid 223

No 15

Oluf Hansson i Ödsby och Oluf Tormosson i Wässgården i Nässinge socken, sackfältes till 1 dr Srmt plicht hwardera för upropetz försummelse, som blifwer Rättens ensack; ditto Hans Andersson och Clemet Tålesson i Pijhlegården, hwilcka alla warit instämde för siutz försummande.

Sid 224

Således som föreskrifwet står wara tahlat, swarat, Ransackat, witnadt, befunnet och resolverat, betygar undertecknade med Namn Signette samt häradetz Sigilles under tryckiande.

Actum Anno Tempore et loco ut Supra

Torger Brun

(Lacksigill)

Ägendom hedan effter at följa deras stiftader Pär Mattisson och hans arfwingar till at dermed lagfara som han bäst gieter och kan; som till stör(r)e säckerhet uppå begäran utj Protocollet infördes.

Sid 223

No 15

Oluf Hansson i Ödsby och Oluf Tormosson i Wässgården i Nässinge socken, sackfältes till 1 dr Srmt
pflicht hwardera för upropetz försummelse, som blifwer Rättens ensack; ditto Hans Andersson och
Clemet Tålesson i Pijhlegården, hwilcka alla warit instämde för siutz försummande.

Sid 224

Således som föreskrifwet står wara tahlat, swarat, Ransackat, witnadt, befunnet och resolverat, betygar undertecknade med Namn Signette samt häradetz Sigilles under tryckiande.

Actum Anno Tempore et loco ut Supra

Torger Brun

(Lacksigill)

Anno 1719 d. 17 Novemb: höltz ordinarie Laga Ting med menige Allmoge af Wätte härad å rättan Tingstad Gymnasij Hemmanet Slöhen; Närwarandes Cronones BefallningzMan Wälb:de Erick Engström, LänssMannen wälachtad Jöran Kiäpp med effterskrefne trowärdige och Eedswurne NämdeMän, såsom

Af Wätte härad

Anders Iwarsson i Kroken
Anders Swensson i Bowald
Hallfword Assmundsson i Lommeland
Jon Olufsson i Sundby
Mickel Nielsson i Öfwerby
Hans Bartelsson i Wässby

Af Tanums härad

Juhl Pärsson i Gursröd
Anders Hansson i Hogar
Hans Andersson i Ersröd

Kronan
Effter förrättadt Gudztjänst utj Tingstugan blef på wanliget sätt Ting och Tingzfrid uthlyster och följande Kongl: förordningar till Allmogens effterrättelse upläste, såsom 1mo Kongl: May:tz Placat om måhl och wickt. Stockholm d 10 Martij 1665. 2:do stadga och Påbud at Officerare ey måge taga fri siutz af Ryttare och Rustninghållare. Stockholm d 20 Martij 1694.osv

Sid 227

d 18 November

No 3

Side 228
Ärkiändes Bryngell Sörensson på Wästra HedEngen tillförstl:dt År 1720 natt utj bruck antaga den ödna fierdingen utj bem:te hemmane, och såsom både Steenar Nielsson, som till förne där uppå bodt, och Bryngell som det nu antaga skall bägge försedt sig, böra de hielpas åth at betalla BåtzMans Löhn och Beklädnad med 1 dr 8/: tillsammans 2dr 16/: Smt.

Sid 228

No 6

ARV
Uppå Pigan Karin Larsdotters anmälan at hennes syskon Oluf Larsson Skågelid och hustru Börta Larsdotter i Baggeröd, skola äga inne hos sig arf och Ägendom effter deras aflidna Moder Anna Olufsdotter i Juhlsröd och Broder Äskield Larsson, befaltes LändzMannen wäll:tt Jöran Kiäpp och NämdeMannen Hans Bartelsson i Wässby at förfoga sig till Juhlsröd och inventera Ägendomen effter dem bägge, äfwen och huad hwar och en af dem kan hafwa kostadt uppå desse afdöda folcken, hwar effter sedan En liqvidation emillan dem träffas kan.

No 8

Side 229
Oluf Hansson i Båhleröd Kiärande och Efwen Nielsson i Fladeby swarande framstego för Rätten och gáfwo

Sid 229

till kiänna. att de äro wordne förlickte om deras instämde sack angående husse röttan på Jortorp för hwilcken käranden undergådt execution, och Efwen bör lämna sin del af, således: at Efwen Nielsson skall för hella Olufz .mma? gifwa honom 10 dr Smt utj goda Pänningar, 3 skall han straxt betalla och 7 till förstk:de höst, och i fall han tijden längre utdraga skulle ärbiuder han sig betalla dubbelt, hwilcken förlickning blef uppå deras begäran utj Protocollet författadt.

No 9

Side 230
Assmund Engelbretsson i Odels hemmanet Smårijs och Lur socken hadde inför TingzRätten klagan öfwer åboerna på 2½ Cronohemmanet Biörcke, för det de willja tillkänna sig något stycke skog öfwer den gamla skildnaden som warit utj des sahl:e faders tijd, på det han hädaneffter måtte blifwa wijd sin af långliga tijder hafde possession oroat; Biörcke Åboerna Assmund Olufsson, Wällik Bryngelsson, Oluf Julsson, Anders Biörnsson, Jönss Gudmunsson, Erick Andersson, Amund Jöransson och Larss Andersson woro tillstädes och förmente sig ingen orät hafwa giordt Smårijs Åboerna el:r deras skog

widare än delostenarne dem anledning gifwet, med hwad Cronoweden anbelangar, så hafwa de fuller däråf taget 5 små Lass ungefär 1 fambn, anhållandes at det icke måtte räknas dom till något straf; hwarwijd Assmund Engelbretsson sade, att han intet acktar omnämna den weden de hijttils taget, så framt han hädan effter må få blifwa ifrid wijd sin gamla häfd. Resolutio. Tingz Rätten har hört så wäll den enes som den andres här wid andragne skiäll och omständigheter och där af ärfarit, at Biörckeboerna willja ärkiänna sig annan ägoskildnad emillan Cronohemmanen Biörcke och skattehemmanet Smårijs än de under före tijder ägdt, hwar till de dock hwarcken gietter wissa någon domb el:r witne, som kan gifwa Rätten anledning detta måhlet med Hr Länsshöfdingen Communisera till någon

Sid 230

syns determinerande: altfördenskuld pröfwade häradsRätten det kiäranden Assmund Engelbretsson i Smårijs bör blifwa wijd sin gamla häfd af skog och Ägor, som de till förne haft. så länge och in till des at Biörcke Åboerna på lagliget sätt honom därifrån winna.

No 10

Rådmannen utj Strömstadh Årborne och wällförståndige Niels Andersson hade igenom laga utvärckat Citation till detta Tinget inkallat Bönderna Christen Hansson i Nyckleby och Torsten Trulsson i Kjärnebo på det han igenom deras berättelser må kunna inhämta hwem som taget en stabbe af 400 Bräder. han hade bredowijd deras ståndandes på Karholmen et litet stycke ifrån Strömstad: hwar före bem:te Bönder infunno sig och berättade, at under den tijden de hölt på att förfordra några bräder hem till deras hus. blefwo de warsse först att Månadztienaren Niels Nöthman och Jacob Rearsson på (Aé: Här är en liten lucka lämnad i texten före nästa ord- kanske skulle namnet på ön fyllas i men glömdes bort) öhen möte dem med några bräder utj båth, men huru många wetha de intet. dock berättas att de warit 2 tolfte till antallet, hilcka de ochså skollat warnat att låta Rådmannen Niels Anderssons bräder stå orörde. däreft sågo de Anders Olufsson och Anders Zanderson på Lindholmen hafwa några bräder utj deras båth. hwilcka straxt de fingo wetha ehwen bräderna tillhörde de återförde och från sig lade. Sidst for förbij dem en dräng ifrån Bastholmen Hanss Andersson utj en Eckä, som stälte sin wäg söder. den de icke på entijd sågo. förän han omsider nådde dem på Tångeflohen med några st: bräder utj Eckan. men hwarest han tog dem wetha de intet, mera om desse bräder hade ey at berätta. Rätten förehölt Hr Rådmannen om han påstår det denne Böndernes utsaga skall af dem Edeligen århållas. Hwartill han swarade. at han för denna gången föga påstår där på. dock förbehåller sig wijd nästa Sid 231

Ting söckia sig Man för sinne bort miste bräder, det TingzRätten honom icke förwägra kunde.

No 11

LändssMannen Jöran Kiäpp hade till Tinget inkallat effterskrefne hemmans Åboer såsom Hogars, Neanbergz, Rijssängens, Ödöhöns och Torgunöhens klagandes öfwer dem för det de skollat nederhugget alla de Assper. som stådt utj giärdet på ödna gästgifwaregården Wijck med påstående at de där före måtte plickta. TingzRätten gjorde sig om samma måhl underrättadt och förnam wijd noga effterfrågende. att Oluf Arfwidsson på Hogar tillstod sig hafwa hugget 8 Assper. Pär Sifversson i Nedanberg 3. Oluf Erick och Niels i Rijssängen hwardera 1. Mattis Trulsson på Nödöhen har taget ett lass af samma Asspewed. samt Oluf i Torgunöhe 3 lass, resterandes altså 12 Assper som ingen will kännas wijd. ey el:r föreskrefne Bönder öfwer tygas hafwa flere hugget. utan berättas at Norska Krigzfolcket har desamma nederhugget. Bönderne bedia om efftergift på straffet. emedan fienden och torckan taget ifrån dem alt deras heö (Aé: Det står så) Resol: TingzRätten kan för denna gången icke befrija desse Bönder ifrån det straffet som 18 Cap: B:B:L:L: 2 § dicerar: Neml: att Oluf i Hogar som hugget 8 Assper skall först plickta 3 mark Srmt, och sedan i skadestånd 2 dr 16/: Pär i Nedanberg lijckaledes 3 mark och utj skadestånd 30 : Rijssäng Åboerna hwardera 3 mark och utj skadestånd alla 3. 9 dr Mattis på Nödöhen som taget et lass Asspewed betaller detsamma med 6/: och Oluf i Torgunöhn sinna 3 lass med 18/: Smt

Sid 238

No 18

Aev

Häradskrifwaren Wälb:de Holger Lundström begärde TingzRättens attestatum öfwer de Medel som äro fallne för förledet år 1718, Neml: utj sterbhusset på Ödöhen effter den afdöda Erick Nielsson på des dotter Gurog Erickzdotter wägnar som 1710 till Norjet öfwer gick, 8 dr 13 2/3 /: Smt utj Myntecken, hwilcka systerMannen Anders Båhlson betalt. Och som det så i sanning befinnes kan TingzRätten ey annars göra än härom lämna sin rättmätiga attest.

No 19

Lämna
öfwer
i febr 10

Oluf Arfwidsson på frälssehemmanet Hogar begärde at TingzRätten täcktes först påhöra des angifwande Neml: at både han för den ruin och skada han alla desse ofridzåren lijdet, som och at han täncker begifwa sig utj äckenskap med Jon Larssons i Källekindh änckia, icke kan längre el:r mäcktar med brucka sitt hit tills hafde bruck utj Hogar, och sedan till låta, at han inför TingzRätten nu måtte få afsäja sig detta brucket, öfwer hwilcket skall wara rådande Wälb:ne Hr Öfwersten Daniel Bildt på Mårlanda. Resol: TingzRätten har fuller anhört frälse Bonden Oluf Arfwidssons an-

Sid 239

dragande, hwilcken af Nämnden så wäl som flere tillstädes warande Allmoge det intygande ärhölt at han alla ofridzÅren mycket utstådt, och serdeles nu wid fiendens sidsta inbråt här utj landet, hwarigenom han til hella sin årsgröda skada taget, dock lickwäll som detta hans upsäjande är en sack som endast dependerar af hans herres och hussbondes desposition och bejackande till des afträde, kan TingzRätten sig intet yttra antingen han bör flyta ifrån Brucket Hogar, el:r det samma längre behålla, utan remiterade honom med detta sitt åliggande till Hr Öfwersten Bildt, hwar til han nog tijd hafwer innan nästa fardag, emedan han licka fult för tillkommande År får häfta för alla af hemmanet utgående utlagor: williandes dock TingzRätten Wälb:de Hr Öfwersten des anhållan förståndiga låtta.

Således som föreskrifwet står wara tahlat, swarat, witnat, Ransackat, befunnet och resolverat betygar undertecknade med hand och Signette samt häradernas Sigiller.

Actum Anno, tempore et loco ut Superius

På HäradsRättens wägnar

Torger Brun

(Lacksigill)

Sid 324

Saköreslängd